

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 6.1.2016
Sayı: 504

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.
04.01.2015

Av. Mahmut TANAL
CHP İstanbul Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Organ bağıışı, bir insanın organlarının bir kısmını veya tamamını, henüz sağlıklı iken, beyin ölümünün ardından başka insanlarda yararlanılmak üzere bağışlaması işlemidir.

Bir bakış açısıyla; organ bağışının, kan naklinden farkı yoktur. Hayat kurtarma anlamında, sağlıklı olan her organ bağışlanabilir. On sekiz yaşını doldurmuş ve doğru ile yanlış ayırabilme yeteneğine sahip herkes, başta kalp olmak üzere, akciğer, böbrek, karaciğer ve pankreas gibi organlar; kalp kapağı, göz kornea tabakası, kas ve kemik iliği gibi dokuları bağışlayabilmekte, ve bunlar günümüz tıp teknolojisinde nakledilebilmektedir. Bir kişi organlarını bağışlayarak birçok insana yaşama şansı verebilir.

Görev yapamayacak kadar hasta ve hatta bedene zararlı hale gelen bir organın, bir yenisi ve sağlamı ile değiştirilmesi düşüncesi çok eski çağlardan beri insanın ilgisini çekmiştir. Türkiye'de yaşayan ve böbrek nakli bekleyenlerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Böbrek hastalarının yanı sıra, karaciğer, akciğer, kalp ve göz hastalıklarından dolayı organ nakline ihtiyacı olan diğer hastaları da eklersek, nakilden yararlanabilecek pek çok insan olduğunu görebilmekteyiz. 2012 verilerine göre, Türkiye'de toplam 20.169 kişi organ beklerken, organ bağıışı geçen yıl sadece 320 oldu. Türkiye'de böbrek bekleyen 17.997 karaciğer bekleyen 1.706, kalp bekleyen 253, akciğer bekleyen beş kişi bulunurken, pankreas bekleyenlerin sayısı 205'tir. 70 bin kronik böbrek hastasından 40 bin'i ise yaşamını diyaliz makinesine bağlı sürdürmektedir. 2016 yılında kronik böbrek yetmezliği hastalarının sayısı tahminen 115 bini bulması beklemektedir.

Dünyada organ bağışını ve naklini teşvik eden sistemler mevcuttur. Bunlardan İspanya modeli incelendiğinde, İspanya, uyguladığı model sayesinde dünyadaki düşük organ bağıışı yapılan ülke kategorisinden en yüksek bağıışa oranına geçmiştir. Düşen bağıış oranları sebebiyle 1989 yılında Ulusal Transplantasyon Kurumu (Organización Nacional de Transplantes) kurulmuştur. Kurumun kuruluş anlayışına göre organ bağışında karşılaşılan sorunlar, uygun bağıışçı yokluğundan değil potansiyel donörlerin bulunmasında ve bunların rızalarının alınmasındaki zorluklardan kaynaklanmaktadır. Sistem organ bağıışı sürecinin bu konuda özel olarak yetiştirilmiş şahıslara bırakılmasını ki bunlara bağıış timi denilmektedir, öngörmüştür. Bu takımın süreci iyi idare edebilen ve güvenilirlik sağlayabilen diğer kişilerden oluşması ve bağıış talebinden önce aile ile iyi ilişkiler kurulması önemlidir. Yine önemli olan bir diğer nokta da organ talep edilecek en uygun zamanın tespitidir. Takım süreci

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Adalet Anayasa			
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Tarih:	06 Ocak 2016		E.No:	2/610
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
Ysm.	Ysm.	R.P.	N.	Ysm.
TBMM BAŞKANI	1K			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
06 Ocak 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
06 Ocak 2016
No: 16624

esnasında ailenin ölüm olayının gerçekleştiğini anlamasını sağlar ve organ bağış konusunda aileden talepte bulunur.

Diğer bir sistem ise, gayet başarılı olan Belçika modelidir. Belçika'da yürürlükte olan "varsayılan rıza yasası" na göre kesin öncelik vatandaşın isteğine verilmiştir. Şehirlerde bulunan merkezler kanalıyla kişiler yaşarken bağış formu doldurmakta ve bu bilgiler bilgisayar tabanlı ulusal kayıt merkezine gönderilmektedir, bu bilgilere sadece transplantasyon takımı elemanları ulaşabilmektedir. Eğer kişi sağığında form doldurup izin verdiyse, ölümünden sonra aile istemese bile organları alınabilmektedir. Eğer ölen insan bağış formu doldurmamış biriye, bu kişinin sağığında organ bağışlamaya gönüllü olduğı varsayılır. Ailenin izni organ alımı için gerekli değildir. Ancak aile organ alımını reddederse organ alınmayabilir. Bu sayede ülkenin %98'i doğal donör haline gelmektedir.

Diğer bir husus ise organ naklinin dini boyutudur. Dini anlamda Diyanet İşleri Başkanlığını Din İşleri Yüksek Kurulu, organ bağışını bir insanın insana yapabileceğı en büyük yardım olarak tanımlanmıştır. 6.3.1980 tarih 396 sayılı kararı ile organ naklinin caiz olduğunu bildirmiştir. Diğer İslam ülkelerinde de ve bütün büyük dinlerde de benzer kararlar mevcuttur. Kur'an'ı Kerim incelendiğinde (Maide Suresi, Ayet 32) **Kim bir kimseye hayat verirse, onun sanki bütün insanlara hayat vermişçesine sevap kazanacağı**" buyrulmuştur.

Organ bağış, bilimsel, dini, sosyolojik, ekonomik olarak incelendiğinde tam anlamıyla gerekli bir faaliyettir. Uluslar arası mevzuatlar incelendiğinde, çoğı devlet bu konuda organ bağışını teşvik edici yasal düzenlemelere başvurmuştur.

Tüm bu gerekçelerle Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanununda değişiklikle organ bağış "varsayılan rıza" kapsamına alınarak ilgilinin gerçek iradesi alınamadığı durumlarda ilgiliye sorulabilseydi, müdahaleye rıza gösterirdi bağlamında düzenlemeler yapılmıştır. Bu sayede ilgili organ bağışına karşı olduğunu bildirmediğı takdirde, organ bağışını onayladığı anlamına gelecektir.

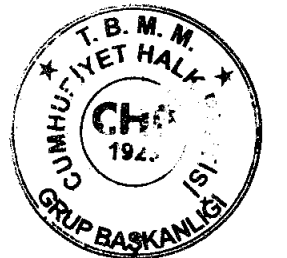

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun'un 14'üncü maddesi değiştirilerek, sağlığında kişilerin organ bağışına karşı çıkmamaları halinde, varsayılan rıza ilkesi uyarınca organ bağışına rıza göstermeleri, bu sayede organ bağışında artış amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**Organ ve Doku Alınması, Saklanması Ve Nakli Hakkında Kanununda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**

MADDE 1- 2238 Sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun'un 14'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Aksine bir vasiyet veya beyan yoksa beyin ölümü gerçekleşen kişilerin organlarının alınmasında rıza aranmaz.

Vücudunu ölümden sonra inceleme ve araştırma faaliyetlerinde faydalanılmak üzere vasiyet edenlerle yataklı tedavi kurumlarında ölen veya bunların morglarına getirilen ve kimsenin sahip çıkmadığı ve adli kovuşturma ile ilgisi olmayan cesetler aksine bir vasiyet olmadığı takdirde 6 aya kadar muhafaza edilmek ve bilimsel araştırma için kullanılmak üzere ilgili yüksek öğretim kurumlarına verilebilirler. Bu cesetlerin defin hususu dahil tabi olacakları işlemler, Adalet, İçişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay içinde çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

